

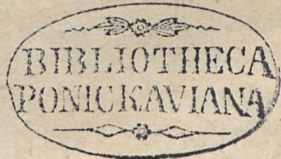
II n
3362

J. A.
STAMENA GRYPHICUM,
Quo
NECESSITAS
GREIFESWALDENSIS
vel
GREIFESWALDIÆ

Anno liberationis suæ, post Christum natum
M DC XXXI. exprimitur,
Descriptum.

a
NICOLAO MICHAELIS,
D. & Consule.

GRYPHISWALDIÆ,
Typis GEORGII HENRICI ADOLPHI, Acad. Reg. Typ.

SENATUI
POPULOQUE GREIFFES-
WALDENSI

S.

I. N. D. J. C. & P. S. D. N.

STAMENA & STAMMA Græca sunt vocabula & minuiorem vel uiliorem indicant monetæ sortem, adinstar Collybi, unde & collybi-stæ nomen sortiti sunt, juxta Theophylactum in *Evangelist. Matth. cap. 21. fol. m. 35. fac. 1.* qui inquit colly-

bus etsi species uilis nomismatis, sicut habemus obulos & minuta: add. Theophylact. in *Johann cap. 2. fol. 153. fac. 2.* Et in horum suppositionem ex stanno conflata: Vid. Joh. Jacob. Hoffmann. in *Lexici Universalis continuat. voc. STAMENA.* Hæc uocis denominatio cum materiæ uilitatem, tum prohibitionis rationem suppeditat. *Stannum* enim Germanicè Zinn vel Zinn / est materia decidua, quæ facilius deteritur, & facit, si manibus frequenter teratur, ut sordescant & sic ut detritum signaturam faciliè amittat, quod originalia nummi nostri ad huc exstantia loquuntur. Et mirari quis possit, quare Jobus c. 19. v. 24. Stylo ferreo in plumbo suos sermones sculpi optauerit. Mit einem eisern Griffel auf Bley gestellet etc. cum plumbum sit metallum corruptibile, sed uel juxta uersio-

A 2

nem

nem Sanctis Pagnini plumbi mollities opponenda Saxi duritiei, & legendum *Uivam inquam* stylo ferreo aut in plumbum *aut certe* in perpetuum in saxum sculperentur, vel, juxta interpretationem doctissimi *Johannis Cocceji in d. l.* cum stylo ferreo & plumbo quod fulcis literarum infundatur, ut rectius legi possint. Quæ cum ita sint, & antequam planè pereant hæc nostra, vel memoria eorum intercitat; necessarium putavi, memoriam horum numismatum necessarium per typos stanneos renovare, & posteritati consideranda relinquere. GRYPHISWALDIA vel GREIFESWALDIA, hujus stamenæ genetrix fuit emporium inter Hanseaticas, ne dicam Pomeranicas civitates haud infimum, nec minimum, nam quod in statu separato, ut loqui solemus, primas in hoc ducatu tenuerit, extra dubium versatur, *Stralsundium* enim, quod nunc directorium inter civitates nostras gerit, eo tempore sibi relictum esse malebat, & *Stettinum* Pomeraniæ ulteriori tum temporis addictum erat, itaque GRYPHISWALDIA Pomeraniæ citerioris civitas prima vel primaria deprædicabatur, & tam loci amœnitate ac studiorum celebritate, quam commerciorum ubertate reliquis præpollebat; quod cum Vates Gryphiswaldensis celebris Johannes Seccervitius in *secundo Pomeraneidum libro* Nuptiis Ducis nostri Pomeranici Wolgastani maxime inclyti ERNESTI

STI

STI LUDOVICI & HEDWIGIS SOPHIÆ, Bruno-
vicensis Conjugis ejus Charissimæ addicto epitha-
lamio exprefferit, ejus referam ad hoc verba. Ita ille:

Proxima subsequitur latis GRYPHISWALDIA campis
Diffusoque lacu, lætisque uligine rivis,
Prata per & virides rivis tendentibus agros.
Hinc populum cernas studiis frugalibus auctum
Patriciæque viros celebres à nomine stirpis
Qui procul Hesperios pelago scrutantur Iberos.
Et falis & piperis gratissima dona reportant.
Tam latè pagis vicina per arva Senatus
Imperat, ut multo dives Respublica censu
Condat opes patrias ferosque reponat in usus.
Fama est, hanc quondam navasse fideliter urbem
Egregiæ virtutis opem tenerosque tuendos
Suscepisse Duces Patriæ, cum bella moveret
Acer Obotritum Mavors invecus ab oris
Hinc decus & tantæ virtutis præmia grati
Indulsere Duces, pietasque experta periclis
Profuit in longum jam deinde nepotibus ævum.
Hanc sedem Nonus *Varslaus* in urbe Camænis
Condidit, & Sophiæ qui pulchra reperta docerent,
Jussit adesse viros opibus pretioque vocatos:
Et graviter lapsum vindex pietate *Philippus*
Extulit in melius, redivivaque stamina doctæ
Contulit ipse scholæ venturi providus ævi

Tu quoque tu curas *Erneste* imitate Parentis
 Huic jam mite scholæ columen, largumque favorem
 Das & grata piis clementior otia Musis.

Mœnibus his portus statio gratissima nautis
 Et juxta adverso supereminet HILDENA portu
 Quæ tumulum ingentem compositaque Principis ossa
 Reliquias Abavi, monumentaque servat *Eryci*.
 Hinc gratum nemus, atque locus venantibus aptus
 Dux *Ernestus*, ubi prædam conquirere mensis
 Sæpè solet, curas dum laxat, & otia fallit.
 Et volucris præfectus equo frondentia rura
 Auritos ruit in lepores, aut dente timendum
 Sternit aprum septus telis acrique canum vi.

Itidem nec minima audit inter Academias Germa-
 niæ florentissimas Gryphica nostra, sive ætatem, si-
 ve privilegia singularia, sive denique Doctissimos qui
 in ea florere Viros omnium Facultatum Clarissimos
 respicias; sive Dicasterium Regium Wolgasto ite-
 rum huc translatum. Hæc amœnissima olim civitas
 per varios casus, per tot hostium invasiones & occu-
 pationes eò redacta est, ut opibus suisq; facultatibus to-
 ties exuta, ædificiis orbata, & tota ferè collapsa non
 sine dolore adspici possit, sed hæc omnia suo loco re-
 linquo, & unicam cogito necessitatem, quæ circa i-
 nitia præteriti seculi, quando ad ultimum detineba-
 tur à FRANCISCO LUDOVICO PERUSIO. I-

talo

talo præfecto hujus urbis asperrimo, eam preffit. Hic præfectus vulgo *PERUSI* vocatus, extrema tentabat, & integra Pomerania ope *GUSTAVI ADOLPHI*. &c. &c. Svedorum Regis Gloriosissimi à Cæsareanorum tribulationibus liberata solam servaverat Gryphiswaldiam invictam, quæ ne facile impugnaretur, satis erat munita, etsi omnibus aliis facultatibus ferè exuta, ob defectum auri & argenti stannum, quod erat reliquum & ad ministerium comparatum, conflare, ac ferire cogebatur, ô quanta calamitas quanta egestas! quanta pauperies! *Æs*, *Aurum*, & *Argentum Flandum Feriendum* deerat, Stannum ergo surrogandum suppeditabatur, quod & ipsum mox defecisset, nisi *DOMINUS* hanc immanitatem tanti Tyranni domasset, & eliminasset, quod & confirmat Illustris Dn. Samuel de Puffendorff in Commentario suo de rebus Suecicis lib. III. §. 6. his verbis. Restabat in Citeriore Pomerania sola Grypswalda, cui Franciscus Ludovicus Perusius præerat. Eum Bannerius, quem Rex isti oræ præfecerat, per literas sollicitat, ut desperato subsidio imminentem necessitatem honesta deditione prævertat. Sed qui magnifice de Cæsaris fortuna præfatus ad extrema oppidum se defensurum respondebat. Nec segnius quam loquebatur faciebat. Nam & oppidum operis insigniter firmabat, & deficientibus nummis argenteis stanneos

neos cudebat impresso lemmate; *Necessitas Gryphiswaldensis*, emissaque inutili turba accurate ac sobrie annonam dispensabat, donec extrema tandem fames id oppidum relinquere subigeret. &c. Non possum non hic inferere querelam ultimi & Afflictiissimi Pomeranorum Principis BOGISLAI. XIV. qui conquestus est, suam POMERANIAM per triennium velut rupem fuisse in undoso mari procellarum & fluctuum injuriis undiquaque expositam, per indictiones & superindictiones, non computatis, quæ in executionum & extorsionum effusi fuerunt sumtus, ultra decem myriades aureorum (*zehn Millionen Goldes*) Stettinensem Diocesin & totidem Wolgastanam expendisse, constat ex Serenissimi Principis Pomeraniæ relatione in Conventu Imperii Ratisbonensi oblata Anno 1630. cujus inscriptio est: TRICENNALES POMERANIÆ AFFLICTIONES *hoc est*. Succincta verissimaq; descriptio causarum, quibus militaris præsidii jugum Anno 1627. Pomeraniæ impositum quique ejus fructus & effectus. Datum Stettin Anno M. DC. XXX. d. 10. Augusti. Relatio hæc non sine lachrymis quidem legi potest, sed usquè dequè habita sunt omnia, & continuata hæc calamitas duravit etiamnum Anno sequenti M. DC. XXXI. Hic noster præfectus Primarius FRANCISCUS LUDOVICUS PERUSIUS, nam secundarium habebamus
Præ-

præfectum HENRICUM DRACHSTADTEN. Stanneos nummos plane insolitos & prohibitos regulariter flari ferrique faciebat, & quidem ad similitudinem Romanorum, hi enim, ut & Galli metallum liquefactum typo formæque infundebant, & sic quodam modo effigiatus nummus circum circa iconio ferreo, seu collybeo subjiciebatur, eoque incuso & adacto novissimam accuratissimamque accipiebat signaturam, & istaratione effictam monetam esse non tantum illa verba *Flando, Feriundo*, quibus id quod volumus planè significatur, sed & *Romæ ac Lugduni*, in Galliâ ipsæ effossæ sunt formæ, quæ liquefactum æs recipiebant, prout hæc refert Celeberrimus Dn. Johann. Christoph. Wagenfeil. in *Tractatu de re monetali veterum Romanorum cap. 13. in princ.* & hæc quondam omnia ex auro, argento, & ære, ita conflagantur & feriebantur, sed nostrum Stamma ex Stanño in formam similem infusum & ferreo iconio tum temporis fuisse signatum nos docent supersites formæ orichalceæ ligno inditæ, ac ferreis clavibus affixæ, tum iconi ferrei, è quibus tamen illi, quibus aquilæ velut Imperatoris insignia sculpti, deficiunt, ut præsumam à Cæsareanis eos fuisse ablatos, sed Gryphis vel civitatis nostræ insigniis notati nobis relictî asserantur adhuc hodie in curiâ nostrâ.

Leges quidem Imperii prohibent stanni conflagrationem, & monetæ exindè faciendæ formationem,

B

imo

142. Joli. imo pro improba accipitur ærofa talis pecunia à JCo Scævola, in L. 102. ff. ad L. Cornel. de falsis. quamquam non lateat, & Angliam stanneis quotidie uti nummis, ex quibus vidi eos, quibus Regis WILHELMI ejusque conjugis MARIÆ icones junctim expressæ, sed illud uti ibidem receptum; hocque stannum etiam nobilius nostro est, ita quoque durabilius & non facile deteritur, tum quoque citra necessitatem hoc fit, quod necessitas GREIFESWALDIÆ Præfectum Generalem PERUSIUM facere coëgit.

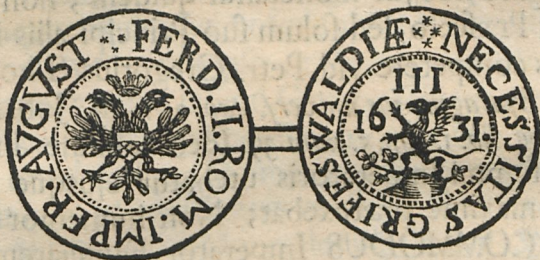
Causa impulsiva ergò surrogandi stanni fuit necessitas, eaque non *causativa* ut Dd. loquuntur, quæ quodammodo evitari potuit, sed *præcisâ* & *absoluta* coactionis & impulsione à quo nemo fuit exemptus notante Matthæo Wesenbecio juniore, Magni Matthæi Senioris filio & Consiliario Brandenburgico in *Cynosura Lyturgica de subsidiis necessitati publicæ ferendis. conclus. II. num. 3. & 4. add. concl. III. & IV.* Omnes enim, qui in hac civitate superfuerunt stannum suum ad flandum feriendum proiut relatum habeo, conferre, & collybistis tradere coacti sunt.

Icon & inscriptio uti distinguunt monetas *Matth. XXII, v. 20.* ita in nostra quoque idem præstabant: una enim in facie videbatur Aquila biceps Sacri Romani Imperii insigne cum epigraphe FERD. II. ROM. IMPER. AUGUST. i.e. FERDINANDUS II. ROMANORUM IMPERATOR AUGUSTUS, in al-

te-

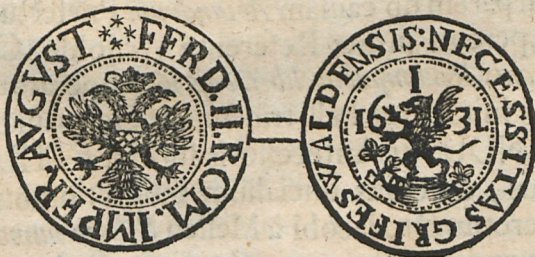
tera facie cernebatur insigne Civitatis hujus perantiquum, nempe Gryphes trunco revirescenti instans cum Lemmate hocce (A) NECESSITAS GRIFESWALDIÆ, vel (B) NECESSITAS GRIFESWALDENSIS. Sunt enim quatuor eorum genera, quorum inter duobus Majoribus IV. & III. inscriptio sub A.

A.

Et duobus minimis II. & I. inscriptio sub B. est impressa.

B.

B 2

Omni

Omnibus verò speciebus additus est numerus
 Anni nempe 1631. Duplex itaque inscriptio tam Im-
 perialis, quam Civitatis multa significat, illa nempe
 Imperialis summam potestatem Legesque Imperii
 Civiles Ordinarias superantem, nec Præfectum hunc
 PERUSIUM maximè strenuum suo, sed Cæsaris
 sui nomine tam necessarium monetæ genus, qui scil.
 ut prudentissimus non immemor erat, ipsi ut Cæsaris
 Legato hoc jus monetandi quidem, non autem
 ut soli Præfecto, sed solum suo Principi aliis in pro-
 vinciiis competere vid. Petr. Gregorius Tholosanus
lib. 36. Syntagm. jus univers. cap. 2. n. 29. Joh. Althus.
Dicæolog. lib. 1. cap. 5. num. 39. Ideo nomine Principis
 sui, ut summi Imperatoris utebatur ejusque autori-
 tatem maximè prætexebat; Non immemor fortè,
 quod COMMODUS Imperator Familiarem suum
Perennium capitis pœna affici jusserit, quod publicos
 nummos sua imagine signasset, juxta Herodianum in
 COMMODO. Idem de Rege Perfarum refert Herodo-
 rus, qui parem ob causam *Ariandrum* Præfectum suum
 securi percuti jusfit; Referente Arnoldo Clapmar.
de Arcanis Rerum public. lib. 1. cap. 16. Imperator his in-
 signitus fuit Autor belli tricennalis Germanici FER-
 DINANDUS II. Antecessoris sui MATTHIÆ Con-
 sobrinus, de cujus uncialium insignitionibus variis
 legi meretur Dn. Jacobi à Mellen *Sylloge numorum ex
 argento uncialium à pag. III. ad pag. 120.* Et singulare est,
 quod

quod Imperatoris hujus non itidem, ut in uncialibus & aliis monetarum generibus fuerit impressum, sed ejus loco insigne nostræ civitatis repositum, nec Aquila Imperii, hujus ducatus, ut aliorum, sed nostræ aliud commune insigne præter Gryphem ipsi competens campum scilicet velut ad dimidium vacuum, ad dimidium vero cancellatum gestet, quod alias Aquila in capite quidem coronatus, sed tamen in pectore scutum non coronatum gerat, neque gladio, sceptroque aut torque ordinis aurei Velleris decoratus reperiatur: Quo ipso ut & altero civitatis nostræ magis proprio insigni Gryphe scil. jus monetandi, civitatis nostræ ipsi conservare, nec tale jus quæsitum, quod antiqua Domus monetaria vulgò die alte Münze in platea illa quæ vulgò die Knopstraße audit ut & Duumviri Monetales die Münz-Herren / in nostris statutis, præter specialia super hoc jure monetandi exstantia privilegia, præterque argenteos in hac Urbe cufos solidos, quorum una facies Gryphem, altera scutum simile, quod aquilæ pectori inditum repræsentat, auferre voluit: Hoc insigne Gryphis ab ave notissima fuit inditum, fortè quod hanc Princeps ita concesserit huic Civitati pro insigni & quidem non nudam, sed stantem super trunco deciso, iterumq; revirescente. Faxit DEUS O.M. ut hæc detruncata & diruta civitas revirescat, & reædificetur, velut olim servi DEI de sancta sua Jerusalem vovebant.

Pſalm. CII, verſ. 19. & Pſalm. LI, verſ. 20. Aſt ſolamen cum ſit miſeris ſocios habuiſſe malorum, ſimilia quædam aliis quoque civitatibus quæ contigere fata ſubjungam; parem ſiquidem inſcriptionem in Uncialibus Bommeliæ civitatis Betaviæ argenteis præcedente ſæculo nempe anno 1599. ſub Admirante Arragoniæ Don Franceſco de Mendoza cuſis repperi nempe DURÆ NECESSITATIS OPUS. De qua inſcriptione vid. autor *der Hiſtoriſchen Remarquen* ſub dato. d. 27. Junii 1702. Similiter Urbs Breda cudi fecit duas ſpecies, in quarum majori hæc inſcriptio legitur: NECESSITATIS ERGO BREDÆ. In minori non diſſimilis exhibitur. h. m. IN NECESSITATE BREDÆ Anno 1578. vid. autor *der Hiſtoriſchen Remarquen* ſub dato d. 3. Octobr. 1702. pag. 315. *in ſin. & ſeqq.* ubi hujusmodi neceſſitatis nummi communi voce appellantur *Klipping.* ſed his ne prolixius inhæream, eo lectorem remitto, & pergo ad ponderis deſcriptionem.

Pondo autem ne omittam nummorum, qui primi & miſimi generis ſunt, unam unciam, qui ſecundi duas, Tertii tres, & quarti quatuor uncias tenent, ita ut ſingulæ uncia æſſem valuerint, & ſic libra ſtanni ſignati *das Pfund der Zimmern Münze* / pretio ſedecim æſſium Sundenſium, vel octo Lubecenſium fuerit æſtimatum, vel diribitum, ita ut hoc modo valor rei internus non ad eò fuerit diminutus.

Annus fuit. M. DC. XXXI. primus poſt primum jubilaum

biläum Lutheranum , & vere liberatorius, ita ut etiam memorabilis nobis manserit talis, dum quotannis liberationis hujus memoriam DEO Servatori nostro celebramus, prout Majores nostri voverunt, & oblationes colliguntur inter Pastores , Ludimagistros, Viduas, orphanos & pauperes dividendæ quod & annotavit. B. D. Franciscus Stypmann *in tract. de Salar. Clericor. cap. 3. n. 106.*

Quomodo autem liberata fuerit hæc nostra civitas oppressa ab urgente necessitate cum alii jam in compendio retulerint, iis placet magis uti, quam meis. Ita autem B. Dn. Doct. Johann Micrælius, libr. V. der Pommrischen Jahr-Geschichte / ad Annum 1631. pag. 285. seq. hac de re scripsit his verbis: Ehe aber derselbige höher ins Teutschland rückete / kam er zum andern mahl in Berlin / trass mit dem Chur-Fürsten gewisse Richtigkeit. Gieng drauf zurücker / die Belagerung zu Greiffswald / die annoch allein in Pommern von den Käyserl. gehalten ward / zu befodern. Schickete Alhatium Tott / Generalen über die Cavalleren / vorher / der die Sache so bescheidentlich führete / daß der Oberste Commendante darin / Frank Ludewig Perusi / ein Italiener / als er sich zu weit auf einer recognition fürm Beckerthor vom Hausen herfür thate / aus einem Hinterhalt erschossen / und die übrige drinnen unter Hauptmann Heinrich Drachstädten zum Record genöthiget wurden. Also ist nun die Besatzung mit

mit dem todten Körper ihres Obersten aus Greiffswald ausgezogen / und hat die Posten unverfehret geliefert / daß nunmehr ganz Pommern von den Kaiserlichen quitiret worden. Der König ist nach gemeldten Abzug Persönlich in Greiffswald eingeritten / hat selbst mit einer Lateinischen Oration geantwortet / als ihm die Professores gratuliret / folgendes die Werke der Stadt besichtigt / und sie gut befunden. Dann der Oberster Perusi hatte sie sehr befestiget / und vermeinete sie lange zu halten : Hätte auch deshalb in Mangelung Geldes / damit er seine Soldaten bezahlete / von den Bürgern Zimmerne Münze schlagen lassen / und dieselbe in der Stadt gäng und gebe gemacht / wie man noch zum Denckzeichen sie vorzeiget / mit dem Gepräge: *NECESSITAS GREIFESWALDENSIS*. Die Besatzung ist nach ihrem Abzug / weil sie den Accord übertraten / vom Obristen Hallen / und drey Regimentern / in Prignitz angeprenget / und theils auffgerieben / theils untergestecket. Et illustris Dn. Samuel à Pufendorff in dicto *Commentario de Rebus Svecicis ab Expeditione Gustavi Adolphi in Germaniam ad abdicationem Christianæ lib. 3. §. 18. pag. 47. & seq.* his adstipulatur, idè & ejus verba subijcio. Ita Autor Illustris *ibidem*: Hinc ad urgendum Grypswaldæ obsidium abiturus erat, quæ sola Cæsareis in Pomerania restabat: verum rem sperato citius confectam reperit. Nam Achatius Totius

tius, cui ejus obsidii cura demandata fuerat, equites nonnullos exploratum circa oppidum præmiserat, in quos ipse Perusius præsidii Præfectus longius quam par erat, progressus impingitur, ac diffugientibus qui comitabantur Croatis occiditur, eam laudem meritus, quod optime omnium è Cæsareis Ducibus stationem suam in Pomerania defendisset. Præsidarii tamen amisso quantumvis strenuo Duce, adversus adventantem cum exercitu Tottium ferociam primo ostentare, & acri eruptione in subeuntem peditem decertare. Sed prostridie animis lapsi honestas conditiones pacis oppidum dedunt: in quo munitiones, & alia ita præclare disposita reperiebantur, ut si Perusius vixisset, aliquot mensium obsidionem tolerare potuisse videretur. Cum autem præsidarii, quibus tutum iter Rostochium versus promissum erat Havelbergam tenderent, superveniens Tribunus Halilius equites dissipavit; pedites mille quingenti arma deponere jussi pleriq; sacramento Regis accessere &c. Haftenus Illustris Dn. Puffendorffius.

Multa incommoda hujusmodi Necessitatis causa conflati nummi adferuntur, nam necessitas legis expers ita suadet, ut usualis moneta mercato veniat *Gänge und Gebe bleibe*/cessante vero necessitatis causa, vel indigentia tempore, ea quoq; vel redimatur, aut reluatur, vel quoq; prohibeatur velut arosa, prout in genere hoc observavit Autor *der Historischen Remarquen supra*

C

citato

citato loco p. 313. seq. ut & Excellentiss. JCtus Dn. Caspar Ziegl. in Elegantiss. Tract. de Jurib. Majestatis lib. 1. cap. 49. §. 17. & 18. ubi §. 19. inquit in verum intellectum effati Ulpiani in L. 9. §. 2. ff. ad L. Cornel. de fals. inquitentis: Eadem Lege exprimitur, ne quis nummos stanneos plumbeos emere vendere dolo malo vellet, nec est, ut cum Barnaba Bryffonio, Selectar. Antiqu. lib. 1. cap. 8. & post hunc cum Dionys. Gothofred. ad d. L. 9. recurramus ad nummos Darios, Philippos, & alios peregrinos, cum hoc quotidie fieri videamus, & innocenter, sed hoc saltem vult JCtus ibid. ne dolosè supponantur. vid. Recess. Imp. Augustæ Vindelicorum Anno 1551. compositus. §. 37. in fin. Doli enim coercitio maximè intenditur, ne quis facilè decipiatur sub specie recti, pro ut integer titulus ad L. Cornel. de Falsis hoc demonstrat. v. gr. mutatio nominis est cuius permissa; sin verò hæc fiat ad decipiendum proximum, aut ad æmulationem alterius, aut ad fallendum, in crimen falsi incidit. L. unic. C. de Nominis mutat. similiter ærosam & ex prohibita materia conflatam pecuniam supponens & divulgans: Principi enim maxime competit, ut integra illibata & incorrupta moneta ubique asservetur vid. dict. Recess. Imperii de Anno 1551. §. 45. seq. Stannum verò omnibus aliis metallis inimicum esse censetur, ac in mixturis cum reliquis metallis quasi lethiferum existit venenum, ita ut ea perdat, destruat, atque corrumpat; Testanturque rei tormentariæ magistri in mixtu-

ra bombardaria, ex qua scilicet instrumenta bellica fabricantur, dum singulis libris viginti æris una plumbi candidi additur æs profus lentescere & in se ipso mutari; Dum igitur duritiem non habet stannum & aliorum metallorum qualitates non admittit, æquè tractabile illud, uti aurum, argentum, & æs dici nequit, ut benè observavit prælaudatus Dn. Casp. Ziegler. *d. Tract. §. 18.* imò hoc vile & mollius metallum, ut ante dictum illud nobilius, maximè argentum destruit ac minuit vel multa ex parte annihilat, ut sæpius conquesti sunt argentifabri & monetales, si præter opinionem vel minimum plumbi aut stanni admistum fuerit argento, tum in liquefaciendo, velut fumum effugisse generosius metallum; *es sey das Silber verrauchet und verschwunden:* imò gravitas & ponderis excedens moles præ auri & argenti quantitate inæquali & commodiori multum molestiæ negotiatoribus excitat; Hodie nostri Necessitatis Greiffeswaldiæ nummi stannei sunt rarissimi: ut vix haberi possint, & vel injuria temporis vel incuria incolarum passim perierint. Faxit DEUS Optimus Maximus, ne similis vel alia necessitas nostræ civitatis pomeria tangat, aut nos nostrosque successores unquam angat, ut stannum pro argento flari feririq; videamus aut necesse habeamus. Hisce duo adhuc addenda esse censeo: Unum pro declaratione ejus, cujus meminit *Illustr. Dn. Puffendorffius supra. p. 6. citato loco.* Quod noster PERUSIUS inutilem turbam emisericit, sicque accurate & sobrie annonam dispensa-

AKT n 336

x 2983404

faverit; scilicet modum emittendi vel ejiciendi hanc turbam. Equidem audivisse memini, hunc PERUSIUM egenos & pauperes ad recipiendum panem per praecone[m] ad certum templum heic convocari jussisse & his copiosè congregatis panes diribuiss[e], acceptis autem iisdem gavilos citò urbe ejecisse multorum de pauperatorum parentum cum insigni dolore, quod ita suis liberis, quibus quærendi panis causâ simul accedere permiserant, tam insperato orbarentur, dum subitò urbe ejiciebantur hi miserrimi homines. Quanta enim hæc fuit immanitas! quanta hæc Tyrannis! quanta miseria! quantus dolor! nec dicam de aliis ipsius tyrannicis gestibus, quam crudeliter cives nostros presserit, quam insolitis operis eos gravaverit, ac durissimis & capitalibus pœnis etiam in minimis delinquentes affligere non dubitaverit. Et alterum erit, quod hic noster PERUSIUS, uti relatum habeo, ad deperati fuerit consilii, ut pulvere tormentario incendendo se ipsum cremare, & civitate exustâ eandem relinquere, quam incolumem victori permittere se malle ferret. Sed ipsius mors insperata hoc extremum antevertit, ac avertit; dum præter omnium opinionem tam cito secuta fuit hujus Civitatis liberatio exoptata, pro qua immensæ gratiæ divini adhuc dum summas laudes, & Fortissimi Liberatoris Regii Successoribus infinitam devotionem debemus, quibus ad ultimum parendi relicta est gloria.

FINIS.

ac

VD18

STAMENA G

7.

Qu

NECES
GREIFESW

GREIFESW

Anno liberationis sue,
M DC XXXI.

Descrip

NICOLAO M
D. & C

GRYPHISW

Typis GEORGII HENRICI

B.I.G.

Farbkarte #13

Π n
3362